

Anemomen

Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 1 2005

Vi fortsätter vår studiecirkel om stora träd. Om naturcentrums tabell på <http://www.naturcentrum.se/jattetrad> stämmer är denna tall nära Vibysjön en av de tio grövsta i Sverige.

Innehåll:

Inbjudan till årsmöte 2
Årsberättelse 2004 3
Program 2005 Mittuppslaget

Grod- och kräldjur 8
Fjällbygd i Bohuslän 9
Stora träd 10

Du hälsas välkommen till

Årsmöte

i Hallsbergs Naturskyddsförening

måndagen 14 mars kl. 19.00

i Kantakrogen (Hallsbergs hembygdsgård)

Program:

Sedvanliga årsmötesförhandlingar

Jan Malmgren
berättar om grod- och kräldjur

Kaffe serveras

VARMT VÄLKOMNA!

Tag gärna med intresserade vänner.

STYRELSEN

HALLSBERGS NATURSKYDDSFÖRENINGSS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2004

Styrelsen framlägger härmed verksamhetsberättelsen för år 2004.

Styrelsen har haft följande

sammansättning:

Ordförande Sture Hermansson

Vice ordf. Tage Aronsson

Sekreterare Arne Holmer

Kassör Ingemar Hallberg

Övriga ledamöter: Annika Ahlin

Inger Eriksson

Clas Göran Larsson

Anders Hultkvist

Suppleanter: Margareta Bergström

Leif Karlsson

Styrelsemöten:

Styrelsen har under året haft 9 sammanträden.

Bortgången hedersmedlem.

Nils Leffler som i många år var ordförande i Hallsbergs Biologiska Förening (nu med namnet Hallsbergs Naturskyddsförening) har i en ålder av 89 år avlidit. Nils hade på senare år status av hedersmedlem i föreningen.

Möten, konferenser och kurser:

Tage Aronsson har under året varit vår representant i Länsförbundet med Arne Holmer som suppleant. Tage har även varit vår kontaktperson vid möten under året mellan Naturskyddsföreningen i länet och landshövdingen och Arne har varit ersättare.

För ovanlighetens skull var det i år ingen från kretsen som deltog i länsförbundets februarikonferens, som ägde rum på Kvinnerstaskolan.

Tage hämtade information om de planerade gasledningarna genom länet på ett möte med Sydskraft i Örebro den

14 april.

Sture Hermansson och Margareta Bergström var kretsens representanter vid Länsförbundets årsstämma den 24 april i Degerfors. Förhandlingarna ägde rum vid Kulturcentrum Berget. I samband med stämman gavs tillfälle att besöka Sveafallens naturreservat med de många stora, märkliga jättegrytorna.

Ingen från kretsen deltog i år vid Hopajolas årsstämma, som i år ägde rum på Kindlahöjden den 18 maj.

Arne Holmer har fungerat som kontaktman till Studieförbundet.

En kurs om vedlevande insekter ordnades av länsförbundet under två junidagar, med mycket kunnig och inspirerande ledning av Sveriges främste expert på området, Bengt Ehnström. I kursen deltog Arne Holmer.

Inger Eriksson och Annika Ahlin deltog i en informationsdag i Örebro inför Miljövänliga veckan.

Länsstyrelsen ordnade en miljökonferens på SCB i Örebro den 15 nov betitlat: Naturvård i medborgarnas tjänst. Tage Aronsson och Sture Hermansson deltog i den.

En arbetsgrupp med Sture Hermansson, Margareta Bergström och Tage Aronsson har börjat arbeta med genomförandet av nästa års länsförbundsstämma.

Skrivelser och kontakter med myndigheter:

Från kommunen har vi fått en remissupplaga om värdefulla

naturmiljöer i Hallsbergs kommun.

Från Sydkraft har vi fått ett remissunderlag till Sydkrafts förslag till dragningar av gasledningar genom länet.

Från länsstyrelsen har vi fått en remiss om jaktbestämmelser i naturreservat.

Kretsen har engagerat sig i frågan om ändring av stadsplanen i området öster om Kårstahultsgatan. Där planerades för en gata genom grönområdet och bebyggas med nya villor. Vi deltog i ett par informationsmöten. En skrivelse har lämnats till kommunen, i vilken vi tagit starkt avstånd från utbyggnadsplanerna, som bl.a. strider mot "Värdefulla naturmiljöer i Hallsbergs kommun och "Bevarandeplanen för Hallsbergs tätort".

Vi har också besvarat mindre kontroversiella remisser om detaljplan för del av Rala industriområde och utvidgning av industriområdet vid Volvofabriken i Hallsberg.

Broby äng:

I år kunde vi inte ha någon "Ängens Dag" med lieslätter. Man hade i förtid slagit ängen med maskin. Hur det gick med maskinerna inne bland stenarna har inte förtsports.

Anemonen:

Vår föreningstidning har som vanligt utkommit med två nummer med Sture Hermansson som redaktör.

Studiecirkel:

En studiecirkel om "Stora träd" påbörjades under hösten i samarbete med Studieförbundet och den ska fortsätta våren 2005. Intresset har varit stort med 15 deltagare.

Klubbstugan i Herrfallsäng:

Fem styrelsemöten och en uggleafton var förlagda till klubbstugan och vi kan

konstatera att såväl vedkaminen som vedspiseln fungerar väl.

Vi har av Catharina Ingjald fått en trevlig släktforskningsrapport, som i ord och bild berättar om de som sist bodde i den lilla enkla stugan på 1930-talet, - Albert och Klara Nordqvist.

Föreningsmöten och exkursioner:

Måndag 8 mars ÅRSMÖTE på Kantakrogen, Hallsbergs hembygdsgränd. Förutom sedvanliga förhandlingar berättade Arne Holmer till bilder om ett besök hos stenåldersfolk på Nya Guinea. 21 deltagare.

L. 15 mars Ugglecafé. Vi bjöd på kaffe och Stures nybakade bullar medan vi lyssnade till inspelad uggle-sång. Vi fortsatte sedan att lyssna efter ugglor i skogarna bort mot Pålsboda och ned mot Skogaholm. Kvällen avslutades med korvgrillning invid Tisaren. Vinden drog lite och det började snöa, varför vädret inte var idealiskt för ugglelyssning. Sture tror sig dock ha hört kvällens enda kattuggla. Det var trivsamt trångt och varmt i stugan och bilköen genom skogen blev lång, - c. 35 deltagare.

Fr. 9 april Vi besökte fågeltornen vid Vibysjön, först det nya tornet i nordvästra hörnet av sjön och sedan det på sydsidan. Det var mycket livligt i och vid sjön av olika vattenfåglar, bl.a. sågs vackra salskrakar i praktdräkt, på långt håll visserligen, men vi hade ju fågeltuber. En mink simmade i tilloppsdikedet.

L. 17 april Storviltsafari. Vi åkte runt i trakten mellan Hallsberg-Sköllersta-Sottern-Skogaholm-Herrfallsäng mellan 18.30 och 22.30. Efter ett varv i den stilen fikade vi i skymningen i Herrfallsäng c. 20.30 och lyssnade till intensiv trastsång och

resonerade om de olika planeter vi såg på den klara himlen. Venus lyste mycket klart i väster och det var kanske Jupiter vi såg med en måne i söder. Sammanfattningsvis såg vi under kvällen minst 75 dovhjortar, 5 rådjur, en älg, tre fältharar och minst 4 vuxna vildsvin och 5 griskultingar. Grisarna såg vi när vi efter kaffepausen i skymningen åkte tillbaka mot Skogaholm och med strålkastare och ficklampor ifrån vägen lyste in över en utfodringsplats. Dessutom sågs ett par tranor, två sångsvanor i Skogasjön och ett par kanadagäss. Vid Ullavi i Sköllersta kunde vi se c. 40-50 kronhjortar inne i ett hjorthägn.

S. 16 maj Vandring på Bergslagsleden, etappen Hammarby-Digerberget med Inger Eriksson som ledare.

M. 14 juni En försommarvandring genom tre naturreservat. Vi var en grupp på 10 personer som vandrade genom Broby äng, Nalavibergs ekäng och Oxaryggen. Vackert sommarväder, vackra utsikter över jordbrukslandskapet, imponerande stora gammelekar med svavelgula tickor. Det var något av det vi fick uppleva. Ur en ihålig ekstas lyckades vi pilla fram spillning och täckvingar av den sällsynta läderbaggen. Närmare än så kunde vi inte bekanta oss med denna sällan sedda raritet, men det var intressant nog att med egna ögon få konstatera att den finns där i hagen.

L. 7 aug. Slåttern i Broby äng blev inställd i år eftersom ängen var slagen med maskin i förtid.

S. 29 aug. hade vi planerat en vandring på *Mariedammsleden*, men den blev inställt p.g.a. för få deltagare.

S.12 sept. Tranornas inflygning för övernattnings vid Kvismaren. Vi var 8 fågelskådare som på eftermiddagen

samlades uppe på Öby kulle och fick en orientering om våtmarkslandskapet vid Kvismaren och de tusentals tranor som på senare år i allt större skaror samlas här under höstflyttningen. Sedan besökte vi plattformen vid Fiskinge och såg hur cirka 6000 tranor ropande gled in mot den rodnande kvällshimlen och sänkte sig för övernattnings i vasskanten. Ett mäktigt skådespel i svensk natur, vars like knappast kan upplevas någon annan stans i landet. Det är förvånansvärt att så få tar sig tid att bevittna det. Ledare: Arne Holmer.

L. 18 sept. Studiecirkeln om Stora träd med Tage Aronsson som ledare startade. God anlutning, 15 personer. Vi hade två exkursioner under hösten och fortsätter med cirkel under våren 2005.

Fr. 8 okt. I samband med Miljövänliga vecka hade vi ett *stånd på Hallsbergsmarken* där vi bjöd på ekologiska bananer, visade en liten svamputställning och upplyste om diverse handla-miljövänligt-produkter och delade ut foldrar mm.

M.11 nov. Föreningens medlemmar visade egna bilder. Lokal Kullängen. C. 15 personer

deltog. Det blev premiär för visning av digitala bilder och film i en projektor som Sture ordnat för kvällen.

Medlemsantalet:

Senaste rapporten från rikskansliet angav c.190 huvudmedlemmar. Tillkommer 50-70 familjemedlemmar.

Ekonomi:

Beträffande ekonomin hänvisas till särskild berättelse.

Slutord:

Vi tackar medlemmarna för visat förtroende under året och önskar föreningen fortsatt framgång.

Måndag
14 mars

Årsmöte.
Vi får besök av Jan Malmgren från Örebro universitet. Jan är specialist på grod- och kräldjur, och har myckeet intressant att berätta.
Kantakrogen (Hallsbergs Hembygdsgård) kl. 19.00.

Lördag
12 mars

Ugglekväll i Herrfallsäng.
Kaffe och bullar serveras till ugglelåten på band. Vi lyssnar sedan på äkta ugglelåt någonstans.
Vi avlutar med korvgrillning vid Tisaren (ta med korv). Om vädret är gynnsamt kan vi förvänta oss en vacker stjärnhimmel. Månen visar bara en tunn skära som dessutom går ner kl. 21.09. Ta med kikare så kan vi spana in stjärnor och galaxer. Det går mycket lättare med en kikare än med blotta ögat.
Samling Konsum eller Herrfallsäng kl. 19.00

Söndag
10 april

Stora träd
Vi fortsätter vår studiecirkel sedan i höstas om stora träd. Vi samlas vid konsum i Hallsberg för vidare färd till Skepphultabeståndet. Både gamla och nya deltagare i studiecirkeln är välkomna.
Samling Konsum Hallsberg kl. 09.00

Lördag
16 april

Länsstämma
I år är det vår tur att stå som värd för länsstämman. Det blir i Viby församlingshem.

Solig dag i
april

Länsarrangemang:
Familjeutflykt till Öby kulle vid Kvismaren med Jan Malmgren.
Grod- och kräldjur studeras i naturen.
Gå in på länsförbundets hemsida för att få närmare besked
www.orebro.snf.se

Glöm inte att ta med matsäck när vi åker ut i skogen.
Stövlar eller kängor är bra att ha där ute.

Söndag **Stora träd**
15 maj Vi fortsätter vår studiecirkeln om stora träd.
Både gamla och nya deltagare i studiecirkeln är välkomna.
Samling Konsum Hallsberg kl. 09.00

Söndag **Vandring på Bergslagsleden**
29 maj Etapp 16: Gråmon till Tivedstorp. 14 km
Ledare Inger Eriksson tel 0582-130 75
Samling Konsum Hallsberg kl. 08.00

Lördag- **Backamo - Fjällbygd i Bohuslän**
Söndag Utflykt med övernattnig.
11-12 juni Vi åker i egna bilar. Se sid 9
Föranmälan senast 25/4 till Ingmar Hallberg tel. 0582-401 06

Lördag **Ängens dag.** Slätter i Broby äng.
6 augusti *Samling vid Konsum i Hallsberg kl. 9.00 eller i ängen kl. 9.15.*

Lördag **Svampexkursion**
10 sept. *Samling vid Konsum Hallsberg 09.00*

Måndag **Studiebesök på värmeverket i Pålsboda** Kl. 18.00
3 oktober *Samling Konsum Hallsberg 17.30*

Vecka 40 **Miljövänliga veckan**

Måndag **Medlemmarnas bilder**
8 november

Våra vänner i Kumla har också ett intressant program.
www.kumla.snf.se/

Ta gärna med vänner och bekanta. Alla är välkomna!
Frågor? Ring Sture Hermansson 0582-135 87 eller Arne Holmer 0582-407 58

Grod- och kräldjur med Jan Malmgren

Länsförbundets aktiviteter och program

Solig dag i april

Familjeutflykt: En solig lördag eller söndag i april kommer experten på grod- och kräldjur, Jan Malmberg, till Öby kulle vi Kvismaren och berättar för oss om vad ormarna håller på med i sin grop! Ta med matsäck.

Datum fastställs troligen samma vecka som aktiviteten går av stapeln, eftersom ormarnas aktiviteter är väderberoende. Titta in på denna sida lite då och då

Jan Malmgren har doktorerat på salamandrar vid Örebro universitet, och då blev det spännande titlar som: **Predator avoidance response by adult newts to fish cues** och **Escape from the developmental arrest: The peculiar case of the marbled newt and the crested newt superspecies**. Men han kommer att prata svenska på vårt årsmöte.

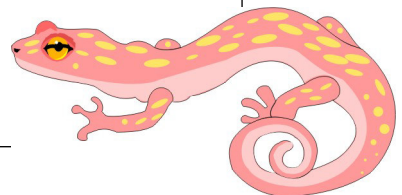
Han presenterar sin forskning på Örebro universitets hemsida under adressen <http://www.oru.se/templates/oruExtNormal.aspx?id=6584>

Där berättas bl.a. att

Groddjuren hör till vårt lands mest hotade ryggradsdjur [...] Vi kan bevara grodor, paddor och salamandrar för framtiden genom att lära mer om dessa spännande djur - dessutom kan vi vårda och nyanlägga mindre vattenmiljöer i vårt landskap

Salamandrarna har svårt att överleva i det moderna landskapet, men dessutom har större vattensalamandern en egendomlighet i sina kromosomer som gör att hälften av alla embryon dör. Om detta berättas i en notis i Forskning och Framsteg som du kan läsa på

<http://www.fof.se/?id=02449b> | artikel

Backamo - Fjällbygd i Bohuslän

Vi tänker oss en anspråkslös familjeutflykt till ett naturskönt område i södra Bohuslän. Transporten sker i egna bilar och om vi inte kommer överens om samåkning samlas vi i Backamo kl. 13.00 lördag 10 juni.

Föransmälan senast 25 april till Ingemar Hallberg tel. 0582-401 06

Den gamla lägerplatsen Backamo ligger vid Grinnerödssjön mellan Lilla Edet och Ljungskile i Bohuslän (och inte i Småland som man skulle kunna tro av namnet). Den har blivit berömd genom "Beväringsvisa från Backamo" (Tjo uppå Backamo! Vi exera och vi marschera...).

Efter andra världskrigets slut bodde 1200 tyska interner här under 1945. Nu kan man övernatta med vandrarhemsstandard för 135:- per bädd om man tar med egna lakan. Självhushåll i välutrustat kök. Den som föredrar husvagn eller tält kan använda campingen. (<http://www.bohuslans-forsvarsmuseum.se/Prislista.htm> eller tel. 0522-234 20)

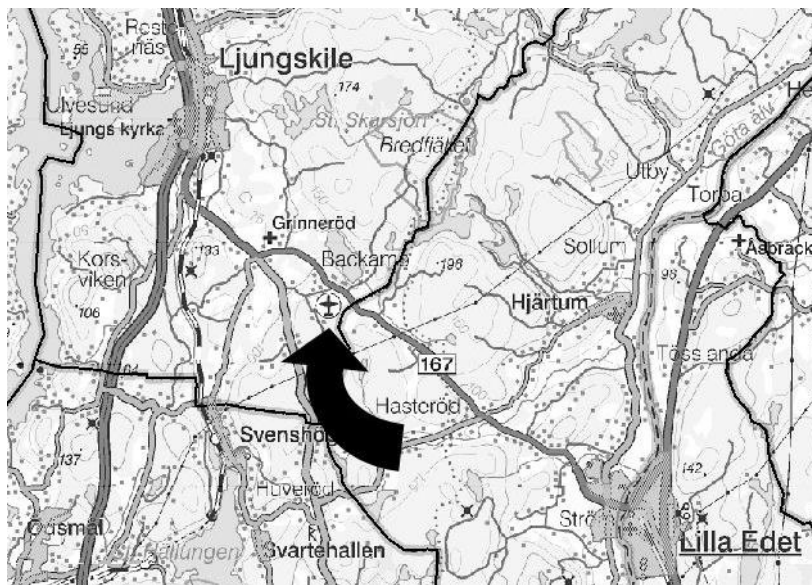
Vi har inget färdigt program med aktiviteter men det är nära till havet och nära till naturreservatet Bredfjället och Bohusleden passerar Backamo.

Några km söder om Backamo ligger naturreservatet Svartedalen och det berömda forskningsområdet Gårdsjön där man studerat försurningens verkningar, bl.a. i en skog under tak.

Läs mer:

<http://www.bohuslans-forsvarsmuseum.se/backamo.htm>

<http://www.vastkuststiftelsen.se/VisaNaturres.asp?id=525>

Studiecirkeln om stora träd

Vi började i höstas med två utflykter i området runt Hjortkvarn. Under Tage Aronssons ledning besökte vi gamla, stora, vackra och intressanta träd.

I vår fortsätter vi med andra delar av kommunen. Vi börjar med att besöka träden i Skepphultabeståndet.

Det finns fortfarande möjlighet att vara med. Kom till Konsumparkeringen kl. 9.00 lördag 10 april.

Till höger mäter vi omkretsen på den stora eken vid Bo slott: 665 cm i brösthöjd.

Nedan poserar deltagarna i den första utflykten framför slottet.

Det finns fler träd

Denna ek kan vara värt ett besök fastän den står utanför kommungränsen. Den står i Naturreservatet ekåsen i Hackvad och har brösthöjdsomkretsen 704 cm

Stormen som härjade i slutet av januari ställde inte till lika stora problem här i Närke som i Sydvästsverige, men här har en av de större ekarna i Broby äng fallit. Den var ganska kraftigt rötad inuti och nu kommer den att ligga i många år som underlag för svampar och lavar och små djur av olika slag. Besök Broby äng!

B föreningspost

Avsändare:

Hallsbergs Naturskyddsförening
Soldatvägen 11
694 30 Hallsberg

Kontaktpersoner:

Sture Hermansson 0582-135 87

Arne Holmer 0582-407 58

Hemsida: <http://www.hallsberg.snf.se>

